EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 27. 9. 2024
COM(2024) 430 final

2013/0186 (COD)

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU

podľa článku 294 ods. 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

o

pozícii Rady k prijatiu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vykonávaní jednotného európskeho neba

(Text s významom pre EHP)

2013/0186 (COD)

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU

podľa článku 294 ods. 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

o

pozícii Rady k prijatiu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vykonávaní jednotného európskeho neba

(Text s významom pre EHP)

1. SÚVISLOSTI

Dátum predloženia návrhu Európskemu parlamentu a Rade [dokument COM(2013) 0410 final – 2013/0186 COD]:	11. júna 2013
Dátum stanoviska Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru:	11. decembra 2013 (pôvodný návrh) a 2. decembra 2020 (zmenený návrh)
Dátum pozície Európskeho parlamentu v prvom čítaní:	12. marca 2014
Dátum predloženia zmeneného návrhu:	22. septembra 2020
Dátum prijatia pozície Rady:	26. septembra 2024

2. CIEĽ NÁVRHU KOMISIE

Cieľom návrhu je reforma právneho rámca týkajúceho sa jednotného európskeho neba s cieľom zlepšiť celkovú účinnosť spôsobu regulácie, organizácie a riadenia európskeho vzdušného priestoru a poskytovania leteckých navigačných služieb. Cieľom návrhu je aj zosúladiť toto nariadenie s nariadením (EÚ) 2018/1139 (nariadenie o EASA), najmä riešiť prekrývajúce sa oblasti.

3. PRIPOMIENKY K POZÍCII RADY

V pozícii Rady prijatej v prvom čítaní sa plne odráža politická dohoda, ktorú Európsky parlament a Rada dosiahli 5. marca 2024. Komisia prijíma dohodu v celom rozsahu. Hlavné prvky dohody sú tieto:

- Národné dozorné orgány musia byť nezávislé najmä z hľadiska rozhodovania od poskytovateľov leteckých navigačných služieb. Ak nie sú právne oddelené od takýchto poskytovateľov, ale len funkčne, členské štáty musia informovať Komisiu o opatreniach prijatých na splnenie požiadaviek nezávislosti. Národné dozorné orgány sa môžu spojiť s príslušným vnútroštátnym orgánom za predpokladu, že ich rozhodnutia sa prijímajú nezávisle. Členské štáty musia zabezpečiť, aby zamestnanci

spĺňali určité požiadavky na nezávislosť. Tieto ustanovenia sú síce menej ambiciózne ako návrh Komisie, ale v porovnaní so súčasným stavom sa nimi posilňujú požiadavky.

- Pre poskytovateľov leteckých navigačných služieb existuje jediné osvedčenie, ktoré zahŕňa bezpečnostné aj ekonomické požiadavky na osvedčovanie. Za vydávanie osvedčení a dohľad nad nimi sú zodpovedné príslušné vnútroštátne orgány. Národné dozorné orgány musia príslušnému vnútroštátnemu orgánu poskytnúť svoje hodnotenie plnenia ekonomických požiadaviek na osvedčenie poskytovateľov leteckých navigačných služieb. Členské štáty môžu rozhodnúť, že takéto hodnotenie sa pridelí príslušnému vnútroštátnemu orgánu. Za podmienok stanovených v existujúcom nariadení o EASA môžu členské štáty povoliť vojenským subjektom poskytovanie leteckých navigačných služieb bez osvedčenia, ak vojenské subjekty poskytujú takéto služby predovšetkým vojenskej doprave. V týchto ustanoveniach sa preto zachovávajú existujúce požiadavky na osvedčovanie a zároveň sa v nich stanovuje možnosť posilniť úlohu národných dozorných orgánov.
- Určení poskytovatelia letových prevádzkových služieb musia spĺňať požiadavky nariadenia o EASA, pokiaľ ide o osvedčovanie. Navyše musia spĺňať aj požiadavky národnej bezpečnosti a obrany a požiadavky týkajúce sa hlavného miesta podnikania a vlastníctva a kontroly, čo je v súlade s požiadavkami na obstarávanie iných leteckých navigačných služieb. Určenie poskytovateľov letových prevádzkových služieb nesmie podliehať podmienkam, ktoré by znamenali obmedzenie slobody poskytovania služieb alebo slobody usadiť sa, ktoré nie je odôvodnené legitímnym cieľom všeobecného záujmu a nie je primerané tomuto cieľu. Zodpovedá to pravidlám zmluvy a súvisiacej judikatúre. Okrem toho musia členské štáty pravidelne posudzovať práva a povinnosti poskytovateľov letových prevádzkových služieb a ich dodržiavanie povinností, čo je síce menej ambiciózne ako návrh Komisie, ale v porovnaní s existujúcimi pravidlami to posilňuje požiadavky na dohľad nad poskytovateľmi letových prevádzkových služieb.
- Poskytovatelia letových prevádzkových služieb môžu využívať služby iných poskytovateľov letových prevádzkových služieb. V návrhu Komisie sa s tým nepočítalo. Je to však podmienené skutočnosťou, že títo ostatní poskytovatelia letových prevádzkových služieb budú dodržiavať požiadavky v nariadení o EASA. Spolupráca sa okrem toho musí uskutočňovať v súlade s požiadavkami na obstarávanie uvedenými v tomto nariadení vrátane horizontálnych pravidiel Únie o obstarávaní, ak sa uplatňujú.
- Členské štáty môžu určiť poskytovateľa meteorologických služieb na výhradnom základe. V nariadení sa zároveň predpokladá ekonomický dohľad nad týmito poskytovateľmi ako súčasť systému výkonnosti v prípade určenia.
- Určení poskytovatelia letových prevádzkových služieb sa môžu rozhodnúť obstarávať podporné služby (komunikačné, navigačné a sledovacie služby, letecké informačné služby, letové prevádzkové dátové služby a meteorologické služby) na základe trhových podmienok alebo iných foriem dohody, ak sa neuplatňujú horizontálne pravidlá obstarávania (smernice 2014/24/EÚ a 2014/25/EÚ). Horizontálne pravidlá obstarávania teda naďalej prevládajú. Pokiaľ ide o obstarávanie terminálových letových prevádzkových služieb pre letisko aj pre približovaciu službu riadenia, členské štáty môžu povoliť obstarávanie za trhových podmienok. V takom prípade musia súťažné podklady obsahovať požiadavky na kvalitu služieb v súlade s cieľmi návrhu Komisie. Členské štáty musia prijať vhodné

opatrenia, aby zabránili krížovým dotáciám medzi obstarávanými službami a inými službami, čo je v súlade s cieľmi Komisie zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže. Pre niektorých poskytovateľov globálnych satelitných služieb sa ustanovuje výnimka z požiadaviek na poskytovateľov letových prevádzkových služieb týkajúcich sa miesta podnikania a vlastníctva a kontroly, aby sa zohľadnil stav poskytovania služieb v Únii v čase prijatia nariadenia. V súlade s cieľmi návrhu Komisie sa na poskytovateľov letových prevádzkových služieb určených na základe postupu verejného obstarávania nevzťahujú niektoré ustanovenia systémov výkonnosti a spoplatňovania, najmä sa od nich nevyžaduje predloženie plánu výkonnosti s výkonnostnými cieľmi.

- Poskytovatelia spoločných informačných služieb musia spĺňať požiadavky národnej bezpečnosti a obrany a požiadavky týkajúce sa ich hlavného miesta podnikania a vlastníctva a kontroly, ktoré sú zosúladené s požiadavkami platnými pre poskytovateľov letových prevádzkových služieb. Ak spoločné informačné služby poskytuje jeden poskytovateľ, cena týchto služieb musí vychádzať z nákladov a môže zahŕňať prirážku. Ak spoločné informačné služby neposkytuje jeden poskytovateľ, jednotlivé spoločné informačné služby sa musia poskytovať bezplatne. Tým sa rieši cieľ návrhu Komisie, ktorým je regulácia monopolnej služby.
- Členské štáty môžu zachovať spoluprácu vo vzdušnom priestore už zriadených funkčných blokov vzdušného priestoru za predpokladu, že to nemá vplyv na účinné vykonávanie nariadenia a že súvisiace náklady sa vykazujú osobitne.
- Nariadením sa zriaďuje nezávislý a nestranný poradný orgán na preskúmanie výkonnosti (PRB), ktorý pomáha Komisii pri plnení jej úloh súvisiacich so systémami výkonnosti a spoplatňovania. Nariadením sa zriaďuje aj orgán pre spoluprácu národných dozorných orgánov (NCB). Komisia musí zabezpečiť sekretariát PRB a NCB. Náklady spojené s PRB, NCB a sekretariátom sa financujú z rozpočtu Únie. Ide o zásadný odklon od návrhu Komisie, v ktorom sa navrhovalo zriadenie regulačného PRB v rámci Agentúry Európskej únie pre bezpečnosť letectva a odlišná úloha Komisie pri vykonávaní/vynucovaní výkonnosti a systémov spoplatňovania. Napriek tomu by nariadenie malo priniesť určité zlepšenia v presadzovaní systému výkonnosti a zabezpečiť potrebnú stabilitu v regulácii leteckých navigačných služieb.
- V dôsledku takéhoto zriadenia PRB a NCB boli príslušné zmeny nariadenia o EASA zrušené. Nariadenie o EASA sa teraz mení s cieľom zabezpečiť niektoré obmedzené opravy krížových odkazov na nariadenie o jednotnom európskom nebi, zosúladiť vymedzenia medzi týmito dvoma nariadeniami a aktualizovať pravidlá osvedčovania poskytovateľov leteckých navigačných služieb.
- Pokiaľ ide o systémy výkonnosti a spoplatňovania, v nariadení sa zachovávajú rôzne úlohy a zodpovednosti členských štátov, národných dozorných orgánov, Komisie a PRB, ako aj hlavné prvky existujúceho právneho rámca vrátane prvkov vo vykonávacích predpisoch. Dohoda prináša určitú pridanú hodnotu k existujúcim právnym predpisom a objasňuje existujúci právny rámec. V porovnaní s platnými právnymi predpismi sa zjednodušil najmä proces hodnotenia. Pod podmienkou, že Komisia prijme primerané ukazovatele, by národné plány výkonnosti zahŕňali aj záväzné výkonnostné ciele pre terminálové služby v kľúčovej oblasti výkonnosti týkajúcej sa klímy a životného prostredia. Komisia musí vykonať štúdiu uskutočniteľnosti modulácie traťových letových navigačných poplatkov na podporu zlepšenia klimatickej a environmentálnej výkonnosti používateľov vzdušného

priestoru. Na základe tejto štúdie Komisia rozhodne, či prijme vykonávací akt na jednotné uplatňovanie takejto modulácie.

- V nariadení sa uvádza deväť sieťových funkcií: navrhovanie a využívanie štruktúr vzdušného priestoru; manažment toku letovej prevádzky; koordinácia obmedzených zdrojov: uľahčenie delegovania poskytovania služieb; poskytovanie kapacity riadenia letovej prevádzky; riadenie krízových situácií v sieti; pripísanie zodpovednosti za meškania manažmentu toku letovej prevádzky; manažment plánovania, monitorovania a koordinácie vykonávacích činností pri zavádzaní infraštruktúry v európskej sieti manažmentu letovej prevádzky; monitorovanie fungovania infraštruktúry európskej siete manažmentu letovej prevádzky. Zoznam sieťových funkcií je úplný a zahŕňa všetky aspekty potrebné v súvislosti s manažmentom siete. V nariadení sa objasňuje, že takéto sieťové funkcie majú vykonávať členské štáty a všetky príslušné zainteresované strany s prispením manažéra siete. Uvádzajú sa v ňom úlohy manažéra siete a stanovujú sa jeho hlavné pracovné metódy vrátane procesu kooperatívneho rozhodovania. Zriaďuje sa ním rada pre manažment siete na riadenie vykonávania sieťových funkcií. V týchto ustanoveniach sa objasňujú rôzne úlohy a zodpovednosti a Komisia je primerane splnomocnená na prijatie podrobných vykonávacích pravidiel.
- Nariadenie obsahuje požiadavky a podmienky na zdieľanie a sprístupňovanie prevádzkových údajov pre civilnú dopravu. Komisia je oprávnená poskytnúť ďalšie podrobnosti vo vykonávacích predpisoch. Oprávnenie zahŕňa prijatie všeobecných zásad a spoločných pravidiel stanovovania cien a požiadavky na identifikáciu potenciálnych účastníkov trhu, označovaných ako subjekty, ktoré majú preukázateľný záujem uvažovať o poskytovaní leteckých navigačných služieb a ktoré takisto potrebujú prístup k týmto údajom.
- Komisia musí prijať pravidlá týkajúce sa jednotného vykonávania klasifikácie vzdušného priestoru ICAO. To zodpovedá už existujúcim právomociam Komisie.
- Členské štáty môžu za určitých podmienok dočasne pozastaviť uplatňovanie pružného využívania vzdušného priestoru. Podmienky pozastavenia sú v porovnaní so súčasnými pravidlami lepšie vymedzené.
- Komisia môže vytvoriť spoločné projekty na základe potrieb synchronizácie medzi zainteresovanými stranami na vykonávanie zásadných prevádzkových zmien uvedených v európskom základnom pláne manažmentu letovej prevádzky, ktoré majú vplyv na celú sieť a dosiahli dostatočnú zrelosť na vykonanie. Tieto dodatočné podmienky sú v súlade s cieľmi návrhu Komisie.
- Pokiaľ ide o postup výboru, ak sa uplatňuje postup preskúmania a výbor nevydá žiadne stanovisko, Komisia nemôže prijať vykonávací akt. Odráža to súčasné právne predpisy.
- Niektoré ustanovenia majú odložený dátum uplatňovania. Medzitým sa naďalej uplatňujú príslušné právne ustanovenia platné v súčasnosti. Takýto oneskorený začiatok zostáva vo vzťahu k zavádzaným úpravám primeraný.

4. ZÁVER

Komisia prijíma výsledky medziinštitucionálnych rokovaní, a preto môže súhlasiť s pozíciou Rady v prvom čítaní.

VYHLÁSENIA KOMISIE

Komisia vydala dve jednostranné vyhlásenia, ktoré sa uvádzajú v prílohe.

DODATOK

Vyhlásenie Komisie

I – Jednostranné vyhlásenie o inštitucionálnej autonómii Komisie vo vzťahu k sekretariátu, ktorý podporuje radu pre preskúmanie výkonnosti

Komisia poskytne rade pre preskúmanie výkonnosti sekretariát, pričom zohľadní potreby uvedené radou, aby táto mohla účinne vykonávať svoje funkcie stanovené v nariadení. Komisia zabezpečí, aby sekretariát mal dostatočné zdroje na vykonávanie týchto úloh. Komisia plne uznáva, že je potrebné, aby rada pracovala nezávisle. Logickým dôsledkom tohto rámca nezávislosti je požiadavka, aby sekretariát poskytoval rade podporu a pritom prijímal výlučne pokyny rady, aby sekretariát tak mohol plniť svoju úlohu pri príprave obsahu a myšlienkového zamerania stanovísk, odporúčaní, správ a usmernení rady. Zriadenie sekretariátu preto nemôže zasahovať do zásad organizačnej autonómie a nezávislosti Komisie.

II – Jednostranné vyhlásenie o financovaní ľudských zdrojov pre jednotné európske nebo a o sídle sekretariátu pre preskúmanie výkonnosti

Komisia pripomína, že konečná dohoda, ktorú dosiahli spoluzákonodarcovia v súvislosti so zmeneným návrhom nariadenia o implementácii jednotného európskeho neba, výrazne zmenila rozdelenie úloh orgánu na preskúmanie výkonnosti a Komisie, ako aj riadenie orgánu na preskúmanie výkonnosti. Úlohy Komisie sú v porovnaní s pôvodným návrhom Komisie rozsiahlejšie, keďže Komisia (a nie rada na preskúmanie výkonnosti ako súčasť agentúry) by bola zodpovedná za všetky rozhodnutia a spoliehala by sa na odporúčania rady pre preskúmanie výkonnosti. Komisia by okrem toho musela rade pre preskúmanie výkonnosti a rade pre spoluprácu národných bezpečnostných orgánov zabezpečiť sekretariát. V dôsledku toho Komisia potrebuje značné množstvo zamestnancov a zdrojov.

Ľudské zdroje požadované v konečnej dohode schválenej spoluzákonodarcami neumožnia Komisii dodržať zásadu stabilného počtu zamestnancov a budú si vyžadovať dodatočné finančné zdroje, ktoré musia schváliť Európsky parlament a Rada počas ročného rozpočtového postupu spolu so súvisiacimi rozpočtovými prostriedkami.

Bez dodatočných prostriedkov nie je možné nájsť spôsoby financovania potrebných administratívnych nákladov na zamestnancov sekretariátu pre preskúmanie výkonnosti. Okruh 7 – Európska verejná správa viacročného finančného rámca na roky 2021 až 2027 bol postavený na zásade stabilného počtu zamestnancov a neponecháva priestor na financovanie ďalších úradníkov a externých zamestnancov. Komisia presunie interne úradníkov potrebných pre túto iniciatívu. Pokiaľ však ide o potrebu dodatočných zamestnancov, na ich financovanie by sa musel vytvoriť nový rozpočtový riadok v rámci Nástroja na prepájanie Európy, a to nad rámec zásady stabilného počtu zamestnancov.

Komisia sa bude snažiť uzavrieť dohody s organizáciou Eurocontrol a agentúrou EASA o programe pravidelného vysielania zamestnancov na sekretariát. Komisia sa bude usilovať aj o vytvorenie vhodných dohôd s organizáciou Eurocontrol na poskytovanie relevantných informácií.